

MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

ŠOLSKO LETO 2017/2018

Predmet: **SOCIOLOGIJA**

Število ur: **70** (osnovna raven) in **210** (priprava na maturo)

Program: **GIMNAZIJA** in **UMETNIŠKA GIMNAZIJA**

Letnik: **2. letniki** (2.e, 2.f, 2.g), **3. letniki** (3.h)

Učitelja: **ALENKA POKOVEC, ALOJZ PLUŠKO**

Pri minimalnih standardih se upoštevajo priporočila v učnem načrtu za sociologijo:

http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2009/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_sociologija_gimn.pdf.

Pričakovani dosežki izhajajo iz zapisanih ciljev, vsebin in kompetenc. Pričakovani dosežki so zapisani splošno, kar pomeni, da jih bodo dijakinja/dijaki dosegli v različnem obsegu in na različnih taksonomskih stopnjah.

Sociologija v 2. e splošne gimnazije, 2. f in 2. g umetniške gimnazije (dramsko –gledališka smer) ter 3.h umetniške gimnazije (smer sodobni ples) - 70 ur

VSEBINE

UČNA TEMA:

POSAMEZNIK – DRUŽBA – SOCIOLOGIJA

Dijakinja/dijak:

- analizira vsakodnevne družbene fenomene z vidika vpetosti v družbene in kulturne
- okoliščine in oceni vlogo posameznika/posameznice v njih
- razlikuje med vsakodnevnim in sociološkim obravnavanjem družbenih problemov
- pojasni dinamičnost družbe na različnih konkretnih področjih
- zna pojasniti različne pristope pri opredelitvi predmeta sociologije in načinov raziskovanja družbe ter različne pristope pri pojasnjevanju vloge posameznikom oziroma posameznice

UČNA TEMA:

IDENTITETA IN KULTURA

Dijakinja/dijak:

- pojasni proces socializacije (kor proces interakcije) z vidika posameznice/posameznika in
- družbe in presodi specifičnost procesa socializacije v sodobnih družbah
- pojasni in presodi vpliv različnih družbenih kontekstov in skupin (dejavnikov socializacije) na proces socializacije
- pojasni načine poteka socializacije in spreminjanje pomena in vlog življenjskih obdobj v različnih družbah in kulturah
- pojasni pomen kulture pri oblikovanju identitet, kulturo kot način življenja, analizira pomen vrednot, norm, navad, nadzora in sankcij za delovanje posameznic in posameznikov ter družbe ter vzroke za spreminjanje in pluralizacijo kultur v sodobnih družbah
- analizira in presoja odnos do lastne kulture, subkulture in drugih kultur

UČNA TEMA:

DRUŽBENE RAZLIČNOSTI IN NEENAKOSTI

Dijakinja/ dijak:

- pojasni pomen pripisanih in pridobljenih statusov: spol, starost, etnična pripadnost, razred, za posameznika in družbo in vrednoti njihov vpliv v sodobnih družbah
- pojasni družbeno stratifikacijo in njene različne razlage in jih uporablja za presojo družbene stratifikacije v sodobni družbi
- pojasni vzroke in različne razlage revščine in socialne izključenosti

UČNA TEMA:

ODLOČANJE V SKUPNOSTI

Dijakinja/dijak:

- preišče povezanost med močjo, politično oblastjo in odločanjem v skupnosti
- pozna principe delovanja moderne države, značilnosti in dileme demokracije
- zna pojasniti in presoditi pomen in način delovanja različnih subjektov v procesu odločanja znotraj države in v mednarodnem prostoru

UČNA TEMA:

IZZIVI SODOBNEGA SVETA

Dijakinja/ dijak:

- pojasni procese globalizacije kot protislovnega procesa in njihove vplive na različna področja življenja
- oceni priložnosti in glavne dejavnike tveganja razvoja sodobnih družb

UČNA TEMA:

NAČINI IN METODE RAZISKOVANJA V SOCIOLOGIJI

Dijakinja/dijak:

- razume značilnosti družboslovnega raziskovanja
- pozna različne metode in tehnike raziskovanja ter se usposobi za uporabo in izdelavo raziskovalne naloge (v osnovnem delu se usposobi za izdelavo enostavnejšega raziskovalnega načrta ali krajše raziskovalne naloge, v maturitetnem delu pa za izdelavo zahtevnejše raziskovalne naloge)

Dijak pri urah sociologije pridobiva in razvija znanja ter spretnosti za iskanje, kritično ovrednotenje in analizo raziskovalnih podatkov, ki jih lahko uporabi pri samostojnem raziskovanju v tem šolskem letu ali pri izdelavi maturitetne naloge v pripravi na maturo v 4. letniku.

Priprava na maturo iz sociologije: 4. letniki (210 ur)

VSEBINE

UČNA TEMA:

DRUŽBA - ZDRAVJE, TELO, BOLEZEN

Dijakinja/dijak:

- pojasni družbeno konstrukcijo telesa in zdravja
- razloži družbene vidike telesa
- presodi spreminjanje odnosa do zdravja in telesa
- razpravlja o zdravstveni oskrbi in vlogi medicine v sodobni družbi

UČNA TEMA:

DRUŽINA

Dijakinja/dijak:

- zna pojasniti pomen družin za posameznico/posameznika in družbe
- pojasni dileme glede univerzalnosti družin
- razlikuje različne principe oblikovanja in funkcije družin
- pozna spremembe v družinah in družinskem življenju v sodobnih družbah

UČNA TEMA:

ŠOLANJE

Dijakinja/dijak:

- pojasni šolo kot družbeno institucijo z različnimi funkcijam
- pozna različne razlage vloge in pomena šole
- presodi vpliv različnih dejavnikov na šolsko uspešnosti in njeno povezanost z družbenimi neenakostmi
- pozna načine spreminjanja šole in šolanja v sodobni družbi

UČNA TEMA:

RELIGIJA IN VEROVANJSKI SISTEMI

Dijakinja/dijak:

- pojasni religijo in različne razlage religij, njenih funkcij in sestavin
- analizira in ovrednoti procese spreminjanj religij v sodobnih družbah

UČNA TEMA:

ODKLONSKOST IN KRIMINALITETA

Dijakinja/dijak:

- razlikuje med kriminalom in odklonskostjo
- pojasni in presodi različne razlage kriminalitete in odklonskosti
- pozna in ovrednoti načine spoprijemanja s kriminalom

UČNA TEMA:

MNOŽIČNI MEDIJI IN KOMUNIKACIJE

Dijakinja/dijak:

- pojasni in presodi vlogo in pomen množičnih in komunikacijskih tehnologij v sodobni družbi
- analizira prezentacije različnih družbenih skupin v množičnih medijih
- ovrednoti spremembe v množičnih medijih, ki jih povzroča globalizacija

UČNA TEMA:

ZNANOST – DRUŽBENI RAZVOJ IN EKOLOŠKA VPRAŠANJA

Dijakinja/dijak:

- pojasni večplastno vlogo znanosti in tehnologije in protislovnega vpliva na družbeni razvoj
- presoja koncepcijo in možnosti trajnostnega razvoja
- presoja etične dileme, ki jih poraja razvoj znanosti in tehnologije

UČNA TEMA:

DELO, MODERNE DRUŽBENE ORGANIZACIJE IN PROSTI ČAS

Dijakinja/dijak:

- pojasni spreminjanje sfere dela, zaposlitve in ekonomije v sodobnih družbah in presodi
- posledice teh sprememb za družbo, življenje posameznic in posameznikov
- razišče vpliv sprememb na družbeno neenakost
- razume povezanost dela in prostega časa za različne družbene skupine
- ovrednoti pomen družbenih organizacij v sodobnih družbah

ESEJ

Dijakinja/dijak :

pri pripravi na maturo iz sociologije tekom leta pridobi in razvija znanja potrebna za pisanje eseja. Dosežki pri pisanju eseja se vrednotijo z merili ocenjevanja eseja na maturi v Predmetnem izpitnem katalogu (stran 8).

MATURITETNA NALOGA

Dijakinja/dijak:

pri pripravi na maturo iz sociologije tekom leta pridobi in razvija ter tudi nadgradi znanja pridobljena v osnovnem delu sociologije (2. ali 3. letnik), ki so potrebna za izdelavo maturitetne naloge. Dosežki pri maturitetni nalogi se vrednotijo z merili ocenjevanja maturitetne naloge na maturi v Predmetnem izpitnem katalogu (stran 9 - 11).